BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dn. 2-3 marzec 1931 r. 397.-398.

Treść numeru:

-----ooooo0ooooo-----

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"Lietuvos Žinios" o polityce budżetowej partji rządzącej.

"Lietuvos Žinios" Nr.44. z dn.24.II.1931 r. Artykuł p.t. "Lietuvos Aidas" pisze nieprawdę. Streszczenie:

"Lietuvos Aidas" w N.43 w artykule p.t. "W sprawie polityki budżetowej nie mówi nic o pożyczkach, które są zaciągane bez względu na istnienie resztek budżetowych. Urzędówka nic również nie mówi o budżecie z 30 r. dla zbilansowania którego wypadło zużytkować resztki w wysokości 34,5 milj. litów. Wreszcie "Lietuvos Aidas" pisząc, że rząd nie stara się obłożyć ludność coraz wzrastającemi podatkami, mija się z prawdą. "Lietuvos Aidas" zapomina bowiem o podniesieniu cła na cukier, jak również o projektowanych nowych podatkach. Pozatem urzędówka nie usprawiedliwia się z chaotycznej gospodarki bekonowej.

"Lietuvos Žinios" o nędzy wśród rolników litewskich.

"Lietuvos Žinios" Nr.44. z dnia 24.II.1931 r. Artykuł p.t. "Nasi rolnicy cierpią nędzę". Streszczenie:

Gdy się rozejrzeć po miastach litewskich, zwłaszcza zaś po Kownie, uzyskuje się wrażenie, że w ciągu ubiegłego dziesiątka lat, wiele zdziałano przynajmniej w zakresie rozbudowy. Co roku powstają nowe, piękne gmachy, ulice są równe i wybrukowane, komunikacja współczesna i mody najbardziej moderne. Sądząc z pozoru, postęp ekonomiczno-cywilizacyjny miast litewskich jest niezaprzeczony.

Niepodobna jednak tego powiedzieć o wsi litewskiej. Wieś cierpi nędzę. Na każdym kroku spotykają się małe nawpół zrujnowane izdebki, zamieszkałe przez rolników. Zrzadka spotyka się przyzwoitsze budynki mieszkalne oddzielone od budynków dla bydła. Sporo jest gospodarstw, gdzie ludzie i bydło przebywają pod jednym dachem, a w czasie mrozów w jednych izbach. Bardzo mało się widuje nowych budynków. Rolnicy się uskarżają, że materjał budowalany jest drogi. Budownictwo z cegieł jeszcze jest rzeczą obcą.

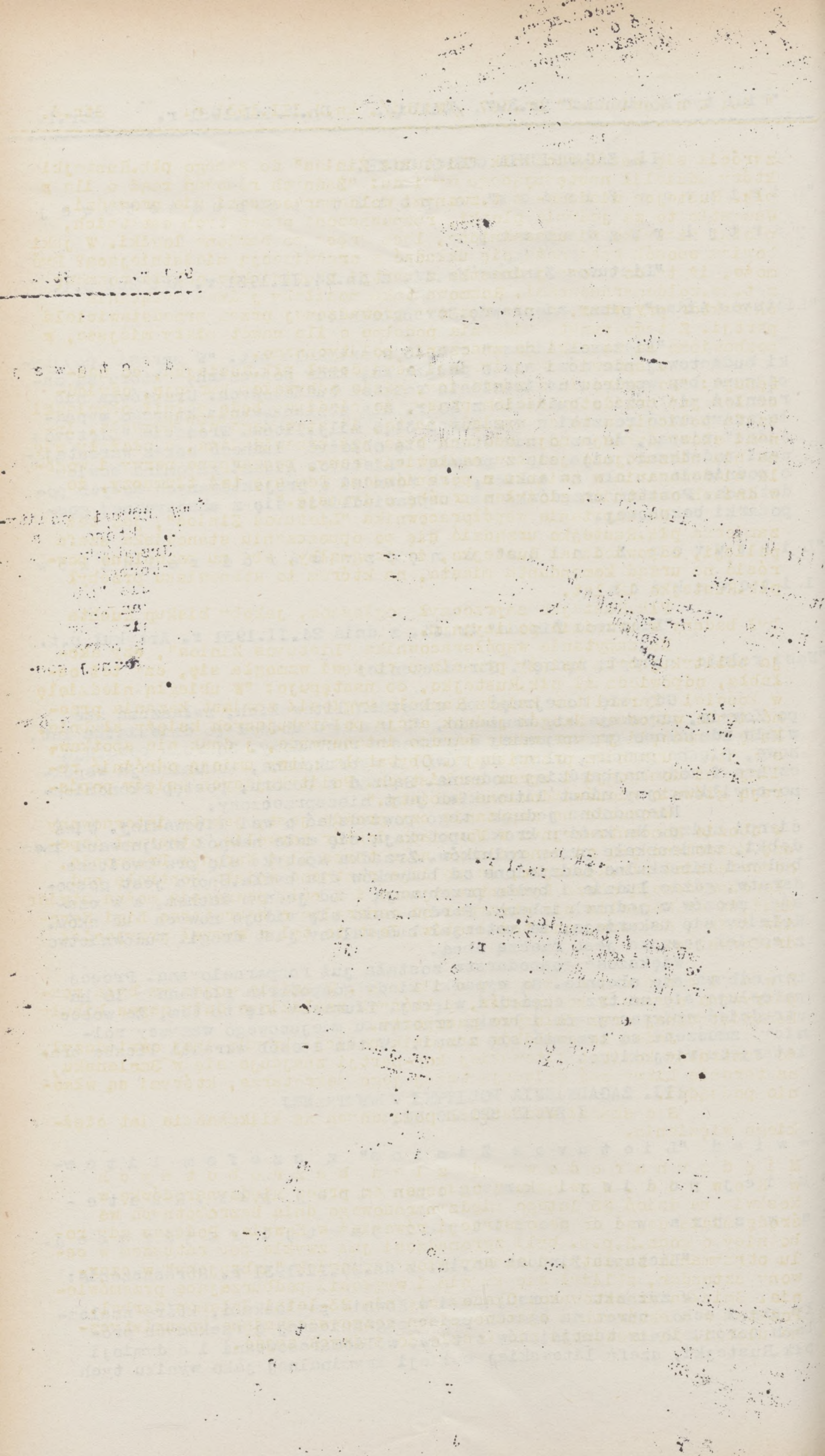
Większość gospodarstw została już rozparcelowana. Proces ten odbywa się obecnie. Są wypadki kiedy gospodarka złożona z 10 ha parceluje się na trzy części i więcej. Tłumaczy się to tem, że wobec utrudnień emigracyjnych i braku przemysłu miejscowego wszyscy rolnicy zmuszeni są trzymać się ziemi. W ten sposób wzrasta liczba proletarjatu wiejskiego.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Wywiad "Lietuvos Žinios" z szefem litewskiej policji kryminalnej płk. Rustejką w sprawie polityki partji rządzącej.

"Lietuvos Žinios" Nr.45. z dn.25.II.1931 r. Streszczenie:

W związku z kursującemi w Kownie pogłoskami, które znalazły swe echo nawet na łamach prasy zagranicznej o rzekomych próbach porozumienia tautininków z t.zw. woldemarasowcami i o dymisji płk.Rustejki, szefa litewskiej policji kryminalnej jako wyniku tych

zwrócił się współpracownik "Lietuvos Żinios" do samego płk.Rustejki który udzielił następującego wywiadu: "Żadnych rokowań rząd o ile płk. Rustejce wiadomo- z t.zwanymi woldemarasowcami nie prowadzi. Wszystko to są jedynie plotki, rozpuszczone przez tych ostatnich, plotki nietylko nieuzasadnione, lecz wręcz pozbawione logiki. W jaki bowiem sposób rząd może się układać z organizacją nieistniejącą? Być może, iż ta czy owa jednostka z partji tautininków odbyła rozmowę z t.zw.woldemarasowcami. Rozmowa taka nosiłaby jednak wyłącznie charakter prywatny, a nie rozmowy prowadzonej przez przedstawiciela partji. Z tego punktu widzenia podobne o ile nawet miały miejsce, pozbawione są wszelkiego znaczenia politycznego.

W sprawie swej dymisji oświadczył płk.Rustejka, co następuje: "Po powrocie z zagranicy, gdzie odbywałem kurację, oświadczyłem już przedstawicielom prasy, że niedługo będę pełnił obowiązki szefa policji, a to ze względu na to, iż stan mego zdrowia nie pozwala. Innemi słowy dymisja moja oddawna była już przewidziana, a złożyły się na nią niezagojone jeszcze całkowicie rany, poszarpane nerwy i wogóle niedomagania w związku z poranieniem. Tem się też tłumaczy, że w dniach ostatnich złożyłem prośbę o dymisję."

Na zapytanie współpracownika "Lietuvos Zinios", jak też zamierza płk.Rustejko urządzić się po opuszczeniu stanowiska szefa policji, odpowiedział Rustejko, że pragnąłby, aby mu pozwolono powrócić na urząd komendanta miasta, na którem to stanowisku przebył płk.Rustejko 12 lat.

Płk.Rustejko zaprzeczył pogłoskom, jakoby biskup Kuchta był badany w urzędzie policyjnym.

Na zapytanie współpracownika "Lietuvos Żinios", czy akcja politykujących księży przeciwko rządowi wzmogła się, czy też osłabła, odpowiedział płk.Rustejko, co następuje: "W ubiegłą niedzielę w kościele Karmelitów ksiądz Rankelo wygłosił zamiast kazania przemówienie wiecowe. Naogół jednak akcja politykujących księży słabnie. Księża podjęli ją wprawdzie bardzo intensywnie, jednak nie spotkawszy się z uznaniem przycichają. Obywatele Litwy umieją odróżnić religję od demagogji i spraw osobistych. Politykujących księży popierają głównie nieuświadomione kobiety."

Wreszcie na zapytanie czy prawdą jest, jakoby internowany w obozie koncentracyjnym w Worniach doktór Karwelis, otrzymał depeszę kondolencyjną od generalnego sekretarza Ligi Narodów Drummonda, odpowiedział płk.Rustejko, że policja roztacza ścisłą kontrolę nad korespondencją obozu koncentracyjnego i z całą pewnością można stwierdzić, że dr.Karwelis nie otrzymał od generalnego sekretarza Ligi Narodów żadnej depeszy, ani też listów. Jest to tylko wymysł przyjaciół dr.Karwelisa.

Z w a l c z a n i e k o m u n i z m u . W sądzie wojennym była rozpatrywana sprawa 3 komunistów, u których znaleziono duży zapas bibuły komunistycznej oraz fałszywe paszporty.

Jeden ze świadków urzędnik policji kryminalnej oświadczył, że centralny komitet litewskiej kom-partji znajduje się w Smoleńsku, na terenie Litwy zaś działają trzej jego sekretarze, którymi są właśnie podsądni.

Sąd skazał wszystkich podsądnych na kilkanaście lat ciężkiego więzienia.

M i ę d z y n a r o d o w y d z i e ń b e z r o b o t n y c h w K o w n i e . W związku z ogłoszeniem przez Międzynarodówkę w Moskwie na dzień 25 lutego międzynarodowego dnia bezrobotnych we środę miało dojść do demonstracji również w Kownie. Podczas gdy robotnicy o godz.2.p.p. byli zgromadzeni jak zwykle pod ratuszem w celu otrzymania zapłaty, nieznany młody człowiek "uzbrojony" w czerwony sztandar, zbliżył się ku nim i wygłosił podburzające przemówienie. Śmiałka aresztowano. Okazał się nim 23-letni Salomon Garbel. Pozatem w niektórych miejscowościach rozpowszechniano komunistyczne ulotki. Na prowincji nie doszło do żadnych zajść.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Sprawa wystąpienia z Ligi Narodów w ujęciu Litwinów amerykańskich.

Pismo Litwinów amerykańskich "Sandara" zamieszcza w nr. z 16.I.r.b. Artykuł p.t."Czy warto wystąpić z Ligi Narodów". Streszczenie:

Pisma angielskie podają wiadomość, iż Litwa zamierza wystąpić z Ligi Nardów; przyczyną wystąpienia ma być, iż rezolucje L.N. są zwykle nieprzychylne dla Litwy. Jest to faktem, nic zatem dziwnego, że w kołach rządzących Litwy zamiar ten znajduje zwolenników. Wiele osób wyrażało zadowolenie, gdy Litwa została przyjęta do Ligi, lecz już wówczas wątpliwem było, czy można nie się spodziewać jakich korzyści ze wstąpienia do Ligi, gdzie panują hasła sprawiedliwości lecz czynniki siły. Wystąpienie może dać Litwie więcej korzyści, niż strat, zaś obawa przed osamotnieniem nie jest słuszna: Stany Zjednoczone nie należą do Ligi, a przecież nie uskarżają się na izolację, podobnie jak i mniejsze od nich Argentyna i Brazylja, które z Ligi wystąpiły. Dziesięcioletni udział Litwy w Lidze Narodów, poza znacznemi wydatkami, nie dał nam nic, zaś w sprawie wileńskiej wmieszanie się Ligi zaszkodziło nam jedynie, gdyż bez niego możebyśmy Wilno odebrali. Obecnie czynione są usiłowania w kierunku pogodzenia Litwy z Polską, lecz Liga nie ma odwagi i siły nakazać Polsce zwrotu Wileńszczyzny, co sama napewno uważa za słuszne.

Udział Litwy w międzynarodowych konferencjach agrarnej. W konferencji agrarnej, jaka się ostatnio odbywała w Paryżu, wzięła również udział i Litwa w osobie posła litewskiego w Paryżu Klimasa.

Rokowania Litwy z Belgją i Rumunją. Litwa toczy obecnie rokowania z Belgją i Rumunją w sprawie zawarcia traktatu handlowego, opa tego na zasadach największego uprzywilejowania.

II.ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"Lietuvos Žinios o depresji gospodarczej na Litwie.

"Lietuvos Žinios" Nr.47 z dn.27.II.1931 r.Artykuł p.t. "Nieuzasadniony optymizm". Streszczenie:

Urzędówka z niezmąconym optymizmem zapatruje się na obecną sytuację Litwy, która w jej wywodach stanowi niejako szczęśliwą wyspę na morzu ogólnego przesilenia gospodarczego. Dowodzenia te są bezpodstawne i mylne; kryzys daje się już u nas odczuć, a nie można ręczyć, iż nie będzie się on pogłębiał i że nie zaostrzy się do tego stopnia, co w innych państwach europejskich, które już wszystkie bez wyjątku przeżywają ciężkie przesilenie.

"Lietuvos Aidas" myli się twierdząc, iż nie mamy bezrobotnych; liczba ich wzrasta z dnia na dzień zarówno w miastach, jak na

drob-

drob-

wsi, gdzie drobne i średnie gospodarstwa cierpią nędzę. Gdyby emigracja do południowej Ameryki była nieograniczona, tłumy wychodźców opuściłyby Litwę. W nader trudnem położeniu jest również nasz przemysł, którego najważniejsza gałąź, obróbka materjału leśnego jest poważnie zagrożona przez dumping sowiecki.

To też sytuacja ekonomiczna Litwy może się zdawać normalną jedynie temu, kto jedząc chleb państwowy, nie odczuwa kryzysu. Wprawdzie poszczególne jednostki gromadzą kapitały, lecz jest rzeczą powszechnie znaną, iż właśnie w ciężkich dla całego kraju latach wzbogacają się ci, którzy umieją wykorzystać sposobność. Z dobrobytu nielicznej garstki samolubów nie można sądzić o sytuacji całego narodu: kto wniknie w istotę rzeczy, przekona się, iż zachodzi u nas proces nieustannego ubożenia najszerszych warstw społeczeństwa. Litewskie życie gospodarcze podobnem jest do suchotnika który jeszcze jako-tako się porusza, nim nie odczuje zimnego powiewu, gdyż wówczas następuje nieodwołalny kryzys. Żyje się na Litwie dotychczas, jak w zacisznym kątku. Lecz europejski kryzys gospodarczy, jeżeli nie zostanie powstrzymany, niezawodnie da się nam odczuć.

B i l a n s h a n d l o w y L i t w y z a s t y c z e ń. Bilans handlowy Litwy za styczeń r.b. wykazuje nadwyżkę eksportu /28milj.litów/ nad importem /20,8 milj.litów/ w wysokości 7,2 milj.litów.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

S p r a w a ś l e d z t w a do z a m a c h u n a p u ł k. R u s t e j k ę. Sędzia śledczy, który prowadzi śledztwo w sprawie zamachu na pułk.Rustejkę poraz drugi przybył do Płoteł, gdzie bada prof.Woldemarasa.

W y r o k w s p r a w i e k o m u n i s t ó w. Dnia 26.II.r.b. w sądzie wojennym zakończył się proces członków centralnego komitetu komunistycznego: Snieczkusa, Kasperajtisa i Jankowskiego. Snieczkusa i Kasperajtisa wyrokiem sądu ukarano 15 latami więzienia robót ciężkich, Jankowskiego zaś 12 latami również więzienia ciężkich robót.

S p r a w a u s t a w y s a m o r z ą d o w e j. W dniu 26.II. r.b. Gabinet Ministrów przystąpił do rozważania projektu nowej ustawy o samorządach miejskich, który prawdopodobnie do Wielkanocy będzie ukończony. Po Wielkanocy zamierzane jest rozpisanie wyborów.-

Z w a l c z a n i e o p o z y c j i. Jak donosi "Rytas" wikary parafji w Serejach ks.J.Pałukajtis w związku z wygłoszonem przezeń kazaniem będzie pociągnięty do odpowiedzialności sądowej. za samowolne złamanie rozporządzenia administracyjnego, wzbraniającego mu opuszczać granice Poniewieża. Pozatem wytoczona mu będzie sprawa za wygłoszone przezeń w swoim czasie kazanie.

To samo pismo donosi, iż wojenny komendant Ucian ukarał studentkę A.Barsztisównę grzywną pieniężną w wysokości 150 litów, lub 15 dniami aresztu za przemówienie o charakterze podburzającym, jaki wygłosiła na zebraniu pawasaryninków.